

Stina Engström
Liberalerna

stina.engstrom@skelleftea.se

Svar på Interpellation av Stina Engström (L) om högrepresterande elever i grundskolan (4/22)

Mina frågor till för- och grundskolenämndens ordförande lyder:

1. Hur tillvaratar man de barn/elever i ung ålder som visar tecken på att kunna bli högrepresterande?
2. Ligger ansvaret på skolan/läraren eller på vårdnadshavaren att barnet/ eleven får mer utmanande uppgifter?
3. Gör skolan/ förvaltningen någon uppföljning över hur många elever som finns över åren? Samt utvärdering?

Jag lämnar följande svar:

1. I skolan talar man om både högrepresterande och särskilt begåvade barn och elever. Högrepresterande barn och elever presterar goda resultat och följer oftast undervisningen väl. Skolverket uppskattar att ca 15-20 procent av eleverna är högrepresterande. När det gäller särskilt begåvade elever så använder Skolverket följande definition: "Den är särbegåvad som förvånar dig vid upprepade tillfällen med sin osedvanliga förmåga på ett eller flera områden, både i skolan och i vardagslivet".¹

Alla särskilt begåvade är däremot inte högrepresterande och det är inte ovanligt att de ifrågasätter pedagogen och undervisningen. Enligt Skolverket kan cirka 5 procent av eleverna räknas som särskilt begåvade.^{2 3}

Enligt skollagen ska alla barn och elever, i alla skolformer, "ges den

¹ Mattsson & Pettersson "Särskilt begåvade elever - 1.1 Inledning att uppmärksamma de särskilt begåvade eleverna", Skolverkets stödmaterial.

<https://www.skolverket.se/download/18.5dfee44715d35a5cdfa32be/1516017598803/inledning-sarskilt-begavade-elever.pdf>

² Mattsson & Pettersson, se ovan.

³ Borås, Karlstad, Landskrona, Luleå, Sollentuna, Uppsala, Umeå och SKL (2016) "Handlingsplan särskilt begåvade barn och elever 2016."

ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål." Det här innebär att "Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling."

För- och grundskolenämnden i Skellefteå kommun fastställde 2015 den av dåvarande SKL (Sveriges kommuner och landsting), nuvarande SKR (Sveriges kommuner och regioner), framtagna handlingsplanen för särskilt begåvade barn och elever att gälla för Skellefteå kommuns grundskolor. Syftet med handlingsplanen är "att synliggöra och uppmärksamma särskilt begåvade barn och elever samt att aktivt arbeta för att öka kompetensen hos pedagoger och därmed höja undervisningens kvalitet."

Från och med 2020 gäller handlingsplanen även för Skellefteå kommuns förskolor och gymnasieskolor.

Eftersom anpassningar till högpresterande och särskilt begåvade ges utifrån barnets eller elevens specifika behov kan de se mycket olika ut. Ofta handlar det om att undervisande lärare på olika sätt gör anpassningar i undervisningen: Barnen eller eleverna kan exempelvis få mer utmanande uppgifter eller anpassat material eller få läsa med en annan årskurs i de ämnen som de har en särskild begåvning i.

2. Som framgår av skollagen har skolan ansvar för att ge barn och elever stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Eftersom anpassningar till högpresterande och särskilt begåvade ges utifrån barnet eller elevens specifika behov kan de se mycket olika ut. Ofta handlar det om att undervisande lärare på olika sätt gör anpassningar i undervisningen.
3. Förvaltningen för ingen statistik över hur många högpresterande eller särskilt begåvade barn eller elever som finns. Som framgår ovan uppskattar Skolverket att ca 15-20 procent av eleverna kan räknas som högpresterande, medan ca 5 procent av eleverna räknas som särskilt begåvade.

På respektive skola sker uppföljningar med barnen/eleverna på individ- och gruppnivå i undervisningen, genom dialog med barn/elev och vårdnadshavare, i utvecklingssamtal, genom lokala utvärderingar och så vidare. Ett exempel på uppföljning på övergripande nivå är Skolinspektionens skolenkät som genomförs vartannat år med elever i årskurs 5 och 9, med pedagoger och vårdnadshavare. Här följs områden som bland annat stimulans, anpassningar efter elevens behov och utmaningar.

I samband med att handlingsplanen för särskilt begåvade barn och elever skulle fastställas på nytt 2020 gjordes en utvärdering för att

belysa hur handlingsplanen använts. Utvärderingen visade att handlingsplanen var känd inom stora delar av grundskolan och att den fungerade som ett stöd i arbetet med att uppmärksamma och arbeta med särskilt begåvade barn och elever. Två utvecklingsområden som identifierades i utvärderingen var överlämningarna mellan grund- och gymnasieskola samt mer utbildning om hur skolan kan uppmärksamma och stödja särskilt begåvade barn och elever.

Fredrik Stenberg
Ordförande
För- och grundskolenämnden